

Almen praksis på tværs af grænser: Erfaringer fra et forskningsophold i

England

Som en del af vores ph.d.-forløb ved Forskningsenheden for Almen Praksis i Aarhus og Aarhus Universitet, var vi i efteråret 2023 en måned i England. Som kommende praktiserende læger var vi interesserede i at få et bedre kendskab til deres organisering af primærsektoren, herunder almen praksis. Under vores ophold besøgte vi derfor flere almen praksis, en lægevagtskonsultation, et walk-in center samt en akutmodtagelse. Besøgene gav anledning til spændende drøftelser af fordele og ulemper ved forskellige organisatoriske modeller samt tanker om, hvad vi kan lære af dem, og hvad vi skal værdsætte og værne om i Danmark.

Hvordan bliver man specialist i almen medicin?

I England tager medicinstudiet 5 år. Herefter skal man igennem et 2-årigt forløb svarende til vores KBU og introduktionsstilling, som kvalificerer til at søge uddannelsesstillinger inden for det speciale, man ønsker. Deres specialelægeuddannelse i almen

medicin tager tre år og er som vores opbygget af forløb i både almen praksis og på hospitalsafdelinger.

Hvordan finansieres almen praksis?

Som i Danmark er det gratis for patienter at gå til læge. Desuden er receptpligtig medicin også gratis i England. Almen praksis i England er finansieret anderledes end i Danmark. Hvert år får praksis en pengesum, som er baseret på antallet af patienter og patientpopulationen, der er tilknyttet praksis. Denne sum skal dække alle udgifter i almen praksis. Herudover kan praksis tjene penge ved at tilbyde udvidet åbningstid.

Hvordan er almen praksis organiseret?

Som praktiserende læge kan man arbejde som sololæge eller i kompagniskab. Speciallæger er ansat på forskellige kontrakter; enten som medejer, som fastansat vikar eller som tilkalddevikar. I England er det ikke kun læger, som kan være medejer af praksis, men f.eks. også praksismanager, som

er en fast integreret del af almen praksis. Almen praksis er som i Danmark organiseret i geografiske klynger.

Åbningstider

Åbningstiden i dagspraksis er kl. 8.00-18.30. Stort set ingen læger arbejder på fuld tid! I nogle praksis er der også udvidet åbningstid, hvor praksis holder åbent i weekenden. Dette arrangeres på klyngeniveau, hvilket betyder, at weekendklinikken går på skift mellem de forskellige praksis i klyngen.

På besøg i almen praksis i Cardiff. Foto: privat.

Ansatte foruden praktiserende læger

I England arbejder de meget tværfagligt i almen praksis. De har ansat sekretærer og sygeplejersker, som varetager de samme opgaver som i Danmark. Til forskel fra i Danmark kan sygeplejersker i England tage en videreuddannelse til "Advanced Practice Nurse" (APN), hvilket betyder, at de har autorisation til selvstændigt at diagnosticere og udskrive recepter til visse typer patienter og ved bestemte henvendelsesårsager, særligt akutte tilstande som infektioner og skader. Farmaceuter er også meget almindeligt at have ansat, og de har ligesom APN'erne autorisation til at diagnosticere og udskrive recepter. Farmaceuternes hovedopgave er dog kontrol af medicin.

Tilgængelighed

I England skal alle patienter (uanset henvendelsesårsag) kunne blive set af egen læge inden for 48 timer, hvilket betyder, at man ikke kan booke konsultationer frem i tiden, og at alle praksis er organiseret efter princippet "tid samme dag". For praksis betyder det, at de skal have et stort antal sekretærer ansat til at tage telefoner og afvikle køen i venteværelset hver morgen. Det betyder også, at stort set ingen patienter booker tid via nettet, selvom det er en mulighed de fleste steder. Det er også blevet bestemt, at alle patienter (uanset henvendelsesårsag) kun kan få 10-minutters tider, hvilket medfører, at patienter med f.eks. behov for små kirurgiske procedurer såsom suturering af et sår bliver sendt andre steder hen i sundhedssystemet – simpelthen fordi der ikke er tid nok i almen praksis.

Diagnostiske test

Der bruges stort set ingen diagnostiske test som f.eks. CRP og strep A. Flere af de praksis, vi besøgte, havde ikke udstyret til at lave tests, og når snak-

ken faldt på dette emne var svaret oftest, at det var dyrt og tidskrævende. Her skal man huske på, at praksis ikke bliver honoreret pr. ydelse, og at udstyr og tid, som bruges på diagnostiske test, skal trækkes fra indtjeningen i praksis.

Digitalisering

De er meget bagud, hvad angår digitalisering i almen praksis sammenlignet med Danmark. Først sidste år blev recepter elektroniske, og information mellem forskellige aktører i sundhedsvæsenet sker fortsat i vid udstrækning via post. Der er heller ikke et fælles medicinkort, så justeringer fra sekundærsektoren skal manuelt skrives ind. De praksis, vi besøgte, havde derfor mange administrative medarbejdere ansat til udelukkende at printe og scanne journaldokumenter.

Hvordan fungerer det tværsektorielle samarbejde?

I England fungerer den praktiserende læge ikke som gatekeeper for sekundærsektoren. Det betyder, at man som patient kan møde op i f.eks. akutafdelingen uden forudgående kontakt til en praktiserende læge. Over de seneste mange år er der tilmed etableret flere andre frit tilgængelige behandlingstilbud i primærsektoren som forsøg på at lette presset på almen praksis. Som patient med f.eks. ondt i halssenen kan man derfor vælge at gå til egen læge, at ringe til den døgnåbne nationale hjælpelinje, at konsultere en læge i et walk-in center eller at konsultere en farmaceut med ret til at diagnosticere og udskrive recepter på et apotek.

Har den praktiserende læge andre opgaver end almen praksis?

Som praktiserende læge i England er man ikke forpligtet til at varetage andre opgaver end at passe sin praksis, og det er frivilligt at tage del i lægevagten. //

På besøg i almen praksis i Coventry. Foto: privat.

HVAD SKAL VI VÆRNE OM I ALMEN PRAKSIS I DANMARK?

- Vores velfungerende, digitaliserede og patientcentrerede primærsektor med almen praksis som kerne.
- Den praktiserende læge som gatekeeper.
- Konsultationstider på minimum 15 minutter for at sikre, at patienterne gøres "færdige", og at de sundhedsprofessionelle ikke bliver udbrændte.

HVAD KAN DANMARK LÆRE AF ALMEN PRAKSIS I ENGLAND?

- At arbejde mere tværfagligt i almen praksis.
- At videreuddannede sygeplejersker og farmaceuter med autorisation til selvstændigt at diagnosticere og udskrive medicin til patienter inden for afgrænsede områder.
- At ansætte en praksismanager til at varetage mange administrative opgaver.